

Asia: VN/6094/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain muuttamisesta (uhka-arvio)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit oma-aloitteisesta tiedonluovutusoikeudesta.

Voimassa olevan asiakastietolain 62§ ilmaistu oikeus ilmoittaa uhasta kaipaa HE 62§ momentissa ehdotettua täsmennystä, että oikeus koskee asiakkaan tilannetta joutua sellaisen rikoslain (39/1889) 21 luvussa rangaistavaksi säädetyn teon kohteeksi, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta.

Kommentit oma-aloitteisesta tiedonluovutusvelvollisuudesta.

Jos ilmoituksen teko säädettäisiin velvoittavaksi, mikä olisi palvelunantajan työntekijän vastuu tilanteessa, jossa rikos tapahtuu eikä ilmoitusta olisi tehty, vaikka asia olisi saatettu tietoon. Miten tämä vaikuttaa vammamekanismi kirjaamiseen. Vamman synty tapa on usein hoidollisesta syystä ja myös mahdollisten myöhempien lausuntojen laatimisen kannalta keskeinen tieto. Jätetäänkö tieto jatkossa kirjaamatta siksi, että se todistaisi ammattihenkilöllä olleen tieto uhasta.

Velvoittavuus voi lisäksi aiheuttaa loukkaantuneelle ja/tai sairaalle esteen hoitoon hakeutumiselle, jos sen seurauksena olisi henkilötietojen ilmoittaminen poliisille.

Miten velvoittavuus tulkittaisiin tilanteessa, jossa potilaan henkilöllisyys ei ole tiedossa?

Kommentit poliisin pyynnöstä tapahtuvasta tiedonluovutuksesta.

Poliisin virka-apupyynnön perusteella tietojen luovutus on ollut toimiva käytäntö. Kynnyksen laskeminen siten, että tietoja voidaan pyytää myös lievemmissä rikosuhkissa, ei vaikuta perustellulta.

HE:n 62§ 1. momentti, näin laajasti säädettyinä, siirtäisi luovuttamisen liittyvän harkintavastuun kenelle tahansa palvelunantajan palveluksessa olevalle henkilölle, vaikka hänellä ei voida olettaa

olevan valmiuksia arvioida tietojen välttämättömyyttä ja riittävää tai tosiasioihin perustuvaa tietoa asiakkaan tilanteesta tai tilasta. Oikeus tulee rajata, esim. palvelunantajaan. Palvelunantaja voi omissa tarkentavissa ohjeissaan määritellä henkilöt tai työtehtävät, joissa saa toimia palvelunantajan lukuun tässä asiassa.

Miksi vain vastaavalla johtajalle olisi velvollisuus luovuttaa tiedot maksutta? Olisiko tiedon luovutuksesta, jos luovuttaja on joku muu palvelunantajan tehtäviä suorittava, perittävässä maksu?

§62 on käytetty ilmaisua tietojen luovuttaminen "pyynnöstä". Pyyntö tulisi, kuten virka-apupyynnöissä olla kirjallinen tai luotettavasti tunnistautuneen tahon digitaalisesti esittämä säädöksellä perusteltu pyyntö. Muuten palvelunantajan vastuulle jää velvollisuus todentaa pyytäjä, pyyntö ja perustelu.

Kommentit oikeudesta ilmoittaa työntekijään kohdistuneesta epäilystä rikoksesta.

Muut kommentit.

Lakiesitys näyttäisi tuovan lisäarvoa nykyiseen vain siltä osin, että omaehtoisen ilmoituksen edellytystä täsmennettäisiin koskemaan vakavia rikoksia. Muuten esitetyt muutokset ovat tarpeettomia ja haitallisia.

Kortekangas Pirkko
UNA OY